

(32)

wycof 29 02.96
N 5/96

ob PN-W-47047, 1996

ŚRODKI TRANSPORTU WODNEGO I URZĄDZENIA PŁYWAJĄCE	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-90
	Łodzie towarzyszące statków śródlądowych	3789-02
	Wymagania i badania	Zamiast BN-77/3789-02
		Grupa katalogowa 0542

1 WSTĘP

1.1 Przedmiot normy Przedmiotem normy są wymagania i badania dotyczące łodzi towarzyszących, służących jako wyposażenie statków śródlądowych do transportu ograniczonej liczby osób lub ładunków o niewielkich wymiarach na krótkich odległościach. Mogą one służyć jako środki ratunkowe.

1.2 Zakres stosowania normy Norma ma zastosowanie w projektowaniu i produkcji łodzi.

1.3 Okreslenia

1.3.1 długość L — odległość od najbardziej wysuniętej do przodu krawędzi przedniej dziobnicy łodzi do zewnętrznej najbardziej wysuniętej do tyłu krawędzi poszycia pawęży, mierzona w płaszczyźnie równoległej do wodnicy konstrukcyjnej.

1.3.2 szerokość B — największa szerokość łodzi mierzona pomiędzy zewnętrznymi krawędziami poszycia.

1.3.3 wysokość boczna H — pionowa odległość mierzona w połowie długości łodzi L od zewnętrznej krawędzi poszycia przy stępce do górnej krawędzi burty.

1.3.4 wolna burta f — odległość mierzona pionowo w połowie długości łodzi od górnej krawędzi burty do wodnicy konstrukcyjnej.

1.3.5 nosność — masa ładunku i osób jaką wyposa-

zona łódź może przyjąć bez przekroczenia zanurzenia zabezpieczającego minimalną wolną burtę.

2 PODZIAŁ I OZNACZENIE

2.1 Rodzaje W zależności od zastosowanego materiału do budowy rozróżnia się trzy rodzaje łodzi: stalowe — S, ze stopów lekkich — A, z tworzyw sztucznych — T.

2.2 Sposób budowy oznaczenia Oznaczenie łodzi towarzyszącej powinno zawierać następujące dane:

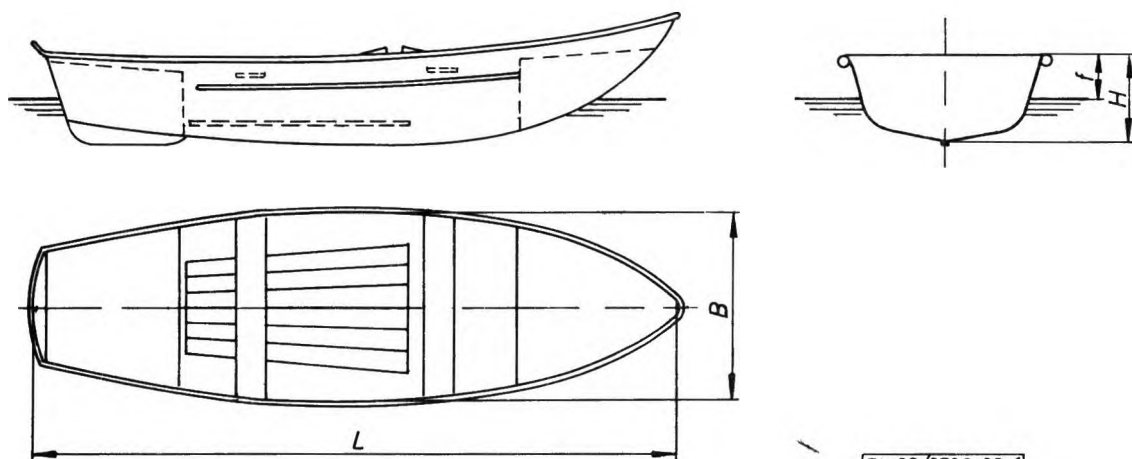
- nazwę ŁÓDZ TOWARZYSZĄCA ŁT,
- oznaczenie rodzaju wg 2.1,
- oznaczenie wielkości wg tabl. 1,
- numer normy.

2.3 Przykład oznaczenia łodzi towarzyszącej stalowej (S), wielkości $L = 4,5$ m

ŁÓDZ TOWARZYSZĄCA ŁTS — 4.5 BN-90/3789-02

3 WYMAGANIA

3.1 Parametry podstawowe łodzi — wg rys. 1 i tabl. 1. Rozwiązanie konstrukcyjne podano przykładowo.

BN-90/3789-02-1

Rys. 1

Zgłoszona przez Centrum Badawczo-Projektowe Żeglugi Śródlądowej
Ustanowiona przez Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej dnia 30 października 1990 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 lipca 1991 r.
(Dz. Norm. i Miar. nr 1/1991 poz. 3)

Tablica 1

Wielkość <i>L</i>	Dane orientacyjne ¹⁾		<i>B</i>	<i>H</i>	<i>f</i>
	Liczba osób ²⁾	Nosność			
m	sztuk	kg	mm		
3 5	3	300	1500	600	280
4 0	4	400	1650	650	310
4 5	5	500	1750	690	320
5 0	6	600	1830	720	330
5 5	7	700	1900	750	330

Odchyłki głównych wymiarów nie powinny przekraczać dla długości ± 150 mm szerokości ± 100 mm i wysokości bocznej ± 75 mm

¹⁾ Dokładną nosność i dopuszczalną liczbę osób w dokumentacji technicznej po obliczeniu objętości V wg 3 2 3

²⁾ Masę 1 osoby przyjęto 75 kg

3 2 Kształt i wykonanie

3 2 1 Wznios dziobowy powinien wynosić minimum 0,045L

3 2 2 Rufa łodzi powinna mieć pawęż ze wzmocnioną konstrukcją przystosowaną do zamocowania silnika przyczepnego

3 2 3 Objętość łodzi V powinna być liczona w m^3 metodą Simpsona lub inną, zapewniającą co najmniej tę samą dokładność

3 2 4 Wykonanie — zgodnie z dokumentacją techniczną producenta

3 3 Osprzęt stały Każda łódź powinna być wyposażona

a) w 4 ucha do zamocowania urządzenia podnoszącego,

b) w 2 uchwyty po jednym na dziobie i rufie, przeznaczone do cumowania lub holowania łodzi,

c) w odpowiednią liczbę gniazd pod dulkę dla wiosła w burtach i w jedno gniazdo dla wiosła na rufie,

d) w odpowiednią liczbę ławek z miejscami do siedzenia dla przewidzianej liczby osób w łodzi,

e) we właz wodoszczelny w każdym zbiorniku powietrznym,

f) w korki odwadniające z materiałów nierdzewnych — na każdy zbiornik powietrzny i dno łodzi, korki powinny być usytuowane w najniższych punktach

3 4 Zapas pływalności Każda łódź powinna mieć zapas pływalności uzyskany za pomocą wbudowanych na dziobie i rufie wodoszczelnych zbiorników powietrznych. Dopuszcza się wypełnienie zbiorników powietrznych tworzywem piankowym przy uwzględnieniu masy tego wypełniacza wraz z procentem nasiąkliwości w ustaleniu ich objętości. Zbiorniki powinny zapewnić łodzi napełnionej wodą bez przechyłu i przegłębienia wypór V_d wynoszącej co najmniej

$$V_d \geq 0,03V \quad (1)$$

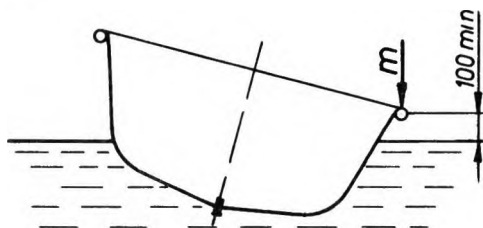
gdzie V — objętość łodzi, m^3

3 5 Wytrzymałość i szczelność Konstrukcja zładów i poszycia łodzi powinna być sztywna, wytrzymała i nie powinna wykazywać odkształceń trwałych i nieszczelności przy badaniach wg 4 2 3 i 4 2 4

3 6 Stateczność

a) Łódź z pełnym wyposażeniem, bez osób i bez ładunku obciążona masą m wg tabl. 2 na krawędzi burty wg rys. 2 w połowie długości łodzi L powinna mieć minimalną wolną burtę wynoszącą 100 mm

W celu obciążenia masą m stosuje się worki z piaskiem do 25 kg

Rys 2

BN-90/3789-02-2

Tablica 2

Wielkość łodzi m	Masa m kg
3 5	95
4 0	105
4 5	120
5 0	125
5 5	135

b) Łódź z pełnym wyposażeniem i obciążona dopuszczalną liczbą siedzących osób nie powinna mieć mniejszej wolnej burty niż 120 mm w przypadku gdy jedna osoba z spośród siedzących stanie na nadburciu w połowie jej długości

c) Łódź powinna zachować dodatnią stateczność, przy pełnym jej wyposażeniu, obciążona dopuszczalną liczbą osób siedzących i zalana wodą do stanu przy którym jej minimalna wolna burta wynosi 100 mm

3 7 Dopuszczalna liczba osób N z zaokrągleniem do najbliższej liczby całkowitej nie powinna być większa niż wynikająca ze wzoru

$$N = \frac{V}{0,44} \quad (2)$$

w którym V — objętość łodzi, m^3

3 8 Miejsca siedzące Dla każdej osoby w łodzi powinno być zapewnione miejsce siedzące o szerokości co najmniej 450 mm

3 9 Wyposażenie podstawowe łodzi wg Dziennika Urzędowego Ministerstwa Komunikacji¹⁾ powinno zawierać

- dwie linki lub dwa łańcuchy do cumowania,
- wiosło pchowce,
- dwie dulkę,
- dwie wiosła (pojazdki),
- bosak,
- czepak do wody,
- koło ratunkowe,
- podłogę (gretę),
- kotwicę łodziową

3 10 Wykonczenie

3 10 1 Zabezpieczenie przed poslizgiem Miejsce w łodzi przewidziane do wejścia i zejścia oraz górne powierzchnie zbiorników powietrznych powinny być zabezpieczone przed poslizgiem

3 10 2 Konserwacja i malowanie łodzi powinno być wykonane zgodnie z instrukcją podaną w dokumentacji technicznej wykonawcy

3 11 Cechowanie Każda łódź powinna być zaopatrzona w tabliczkę znamionową trwale przytwierdzoną do konstrukcji łodzi od wewnątrz, zawierającą co najmniej następujące dane

- znak lub nazwę wytwórcy,
- wydział oznaczenia wg 2 3 i numer normy,
- numer fabryczny i rok budowy,
- dopuszczalną liczbę osób,
- nosność, kg,
- masę łodzi z wyposażeniem, kg

4 BADANIA

4 1 Program badań — wg tabl 3

Badania niepełne należy przeprowadzić na każdej wyprodukowanej łodzi

Badania pełne należy przeprowadzić na prototypie przy uruchomieniu produkcji, w przypadku wprowadzenia zmian konstrukcyjnych, technologicznych lub materiałowych mogących wpłynąć na jakość oraz przy okresowej kontroli produkcji co najmniej raz na rok

4 2 Opis badań

4 2 1 Ogledziny zewnętrzne Należy sprawdzić, czy łódź odpowiada wymaganiom normy i dokumentacji technicznej

4 2 2 Sprawdzenie wymiarów Sprawdzeniu podlegają wymiary główne. Pomiar należy wykonać przyrządami warsztatowymi

4 2 3 Sprawdzenie wytrzymałości należy przeprowadzić następująco: ustawić łódź poziomo na dwóch podporach umieszczonych pod grodziami poprzecznymi dziobu i rufy i całkowicie napełnić łódź wodą. Po 15 min należy skontrolować połączenia usztywnień i poszycie, czy nie nastąpiła jakakolwiek deformacja lub pęknięcie, oraz wykonać pomiary długości L i szerokości B

4 2 4 Sprawdzenie szczelności należy przeprowadzić przez całkowite napełnienie łodzi wodą na stanowisku badania wytrzymałości. Szczelność zbiorników powietrznych należy badać sprężonym powietrzem lub przez napełnienie wodą

4 2 5 Sprawdzenie stateczności polega na wykonaniu prób z łodzią na wodzie i potwierdzeniu wymagań wg 3 5a) i c) oraz na sprawdzeniu obliczeń potwierdzających wymagania wg 3 5b)

4 2 6 Sprawdzenie zapasu pływalsności polega na całkowitym zalaniu pływającej w basenie łodzi wodą, gdy łódź jest kompletnie wyposażona i obciążona przepisową liczbą osób. Osoby można zastąpić masą, którą należy rozłożyć tak, aby łódź nie miała przechyłów i przegiębień. Łódź powinna wówczas utrzymać się na powierzchni wody z wynurzonymi co najmniej dziobem i rufą

4 3 Ocena wyników badań Łódź należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli przedzie wszystkie badania wg rozdz 4 z wynikiem dodatnim

4 4 Zasadnicze wytwórcy o zgodności z normą Na każdą łódź towarzyszącą wytwórcę powinien wystawić świadectwo stwierdzające zgodność wyrobu z normą

¹⁾ Patrz Informacje dodatkowe p 3

Tablica 3

Lp	Rodzaje badań		Badania		Wymagania wg	Opis badań wg
			niepełne	pełne		
1	Na lądzie	Ogledziny zewnętrzne	+	+	3 2 2 3 2 3 3 2 4 3 3 3 7 3 9 3 10 3 11	4 2 1
2		Sprawdzenie wymiarów	+	+	tabl 1 3 2 1 3 8	4 2 2
3		Sprawdzenie wytrzymałości	—	+	3 5	4 2 3
4		Sprawdzenie szczelności	+	+	3 5	4 2 4
5	Na wodzie	Sprawdzenie stateczności	—	+	3 6	4 2 5
6		Sprawdzenie zapasu pływalsności	—	+	3 4	4 2 6

INFORMACJE DODATKOWE

1 Instytucja opracowująca normę — Centrum Badawczo-Projektowe Żegluga Śródlądowej Wrocław

2 Istotne zmiany w stosunku do BN-77/3789-02

- a) zmieniono oraz usunięto część określeń
- b) zmieniono niektóre parametry podstawowe
- c) usunięto część wymagań dotyczących kształtu i konstrukcji
- d) usunięto wymagania dotyczące wytrzymałości uchwytów holowniczych i uchwytów do zawieszenia łodzi oraz odporności łodzi na uderzenia boczne
- e) usunięto rozdział „Pakowanie przechowywanie i transport
- f) dodano wymagania dotyczące zapasu pływalności dopuszczalnej ilości osób w łodzi oraz szerokości miejsca siedzącego

3 Dokumenty związane

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Komunikacji Załącznik nr 28 z dnia 3 listopada 1975 r. poz. 221 rozdz. 2 § 7

4 Dokumenty międzynarodowe i normy zagraniczne

CEN 15/U22 — norma częściowo zgodna w zakresie wymiarów głównych dla wielkości 3,5 i 4,5 oraz zgodna w określeniu dopuszczalnej liczby osób N

Niemcy DIN 83503 Beiboote — norma zgodna w zakresie wymiarów głównych dla wszystkich wielkości łodzi dla określenia wymagań dotyczących stateczności miejsc siedzących i wyposażenia TGL 23 5730 Rettungsboote (Beiboote) aus Stahl für Binnenschiffe

5 Symbol wg SWW — 1056-641

6 Autor projektu normy — mgr inż. Jarosław Gogol — Centrum Badawczo-Projektowe Żegluga Śródlądowej — Wrocław